วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Research Article DOI: 10.14456/jdl.2025.32

The Public Participation in the Prevention and Resolution of Drug Related Issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Waraporn Yuwareungsri [1]*, Pannathorn Hombunma[2]
วราภรณ์ ยุวเรืองศรี[1]*, ปัณณธร หอมบุญมา[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Waraporn Yuwareungsri*
วราภรณ์ ยุวเรืองศรี*
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Email:

2. Pannathorn Hombunma
ปัณณธร หอมบุญมา
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand.
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Email: pannathorn1970@gmail.com

คำสำคัญ:
การมีส่วนร่วมของประชาชน, การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

Keywords:
Public Participation, Prevention and Resolution of Drug Related Issues

Article history:
Received: 26/01/2025
Revised: 16/02/2025
Accepted: 17/03/2025
Available online: 23/06/2025

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) to study level of cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University; 2) compare the cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University classified by their personal factors; and 3) provides guidelines for cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The sample group, obtained by stratified random sampling, consisted of 210 Students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The research instrument was a questionnaire of cyberbullying behavior of junior high school students in demonstration school of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University with a reliability level at 0.92. Statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, LSD test,

The purposes of this research were to: 1) to study level of the public participation in the prevention and resolution of drug related issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province; 2) compare level of the public participation in the prevention and resolution of drug related issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province classified by gender, age, educational level, occupation, and monthly income; and 3) propose strategies to promote public participation in the prevention and resolution of drug

How to Cite:
Yuwareungsri, W. & Hombunma P. (2025). The Public Participation in the Prevention and Resolution of Drug Related Issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal Dhamma for Life, 31*(2), 459-475.

related issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The sample group, obtained by quota sampling, consisted of 361 residents living in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research instrument was a questionnaire of level of the public participation in the prevention and resolution of drug related issues in Lumphli Subdistrict, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province with a reliability level at 0.99. Statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, LSD test,

The research findings revealed as follows: 1) The level of public participation in drug prevention and solution in Lumpli Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, overall, is at a high level. The highest level of participation is participation in receiving benefits, followed by participation in operations, and the lowest level of participation is participation in decision-making; 2) People with different genders, occupations, and monthly incomes have different participation in drug prevention and solution in Lumpli Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, overall, with statistical significance at the 0.05 level; 3) There are 21 items on the guidelines for promoting public participation in drug prevention and solution in Lumpli Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, which are divided into 5 items on participation in decision-making, such as giving people an opportunity to attend meetings to find ways to prevent and solve drug problems in villages/communities; 6 items on participation in operations, such as raising awareness among people to help monitor drug problems in the community; 7 items on participation in receiving benefits, such as organizing a drug-free village project to make people feel safe in their lives; and 3 items on participation in evaluation, such as organizing a meeting to summarize the results of drug prevention and solution activities in the community to inform the community of progress, successes, and problems found. By giving the public an opportunity to express their opinions and suggest ways to improve.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และ 3) นำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 361 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และแอลเอสดี

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบล ลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 21 รายการ จำแนกเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 5 รายการ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จำนวน 6 รายการ เช่น สร้างความตระหนักให้ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติดในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 7 รายการ เช่น จัดโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 3 รายการ เช่น จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ชุมชนทราบถึงความคืบหน้า ความสำเร็จ และปัญหาที่พบ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม อาชญากรรม สุขภาพ และความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งปัญหายาเสพติดยังส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว ซึ่งในการแก้ปัญหายาเสพติดนั้น เป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของหลาย ๆ รัฐบาลที่ผ่านมาจนถึงรัฐบาลปัจจุบัน นำโดย นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้เข้ามาบริหารประเทศและเล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วน จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อให้ทุกหน่วยงานดำเนินการบูรณาการให้เป็นเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลรวมทั้งการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เนื่องจาก ผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ทั่วโลกมีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ 284 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลกในช่วงอายุ 15 - 64 ปี โดยคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 26 ในห้วงทศวรรษที่ผ่านมา และมีการคาดการณ์ว่าผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 11 ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยเฉพาะในประเทศรายได้ต่ำ ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุดในปัจจุบัน คือ กัญชา ประมาณ 209 ล้านคน รองลงมา คือ กลุ่มโอปิออยด์ 61 ล้านคน แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ 34 ล้านคน โคเคน 21 ล้านคน และเอ็กซ์ตาซี 20 ล้านคน นอกจากนี้พบว่า วัยเยาวชนเริ่มมีการใช้ยาเสพติดสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ ในส่วนของผลกระทบต่อสุขภาพพบว่าร้อยละ 13.6 ของผู้เสพยาเสพติดทั้งหมดมีความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด โดยกลุ่มโอปิออยด์เป็นยาเสพติดที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงขั้นเสียชีวิตมากที่สุด มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 77 ในขณะที่กัญชาทำให้เกิดอาการผิดปกติต่าง ๆ จากการใช้มากที่สุดมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 40 ในส่วนของมาตรการป้องกันและความครอบคลุมเพียงพอของการบำบัดรักษาความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด ในภาพรวมของโลกยังอยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศรายได้ปานกลางและประเทศรายได้ต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565)

สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดยังคงรุนแรง ยาเสพติดจำนวนมากถูกลักลอบลำเลียงเข้ามาตามแนวชายแดนของไทย ทั้งพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกโดยเฉพาะชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยที่ติดกับประเทศลาวที่พบการลักลอบนำเข้ายาเสพติดมากขึ้น แม้ว่าสถิติจำนวนคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติดในห้วง 5 ปีที่ผ่านมาจะมีจำนวนลดลง แต่ปริมาณของกลางที่จับยึดได้กลับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะยาบ้า และไอซ์ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการลักลอบนำเข้าของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดที่เพิ่มปริมาณการลักลอบนำเข้าต่อครั้งมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565) ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยยังไม่ลดระดับความรุนแรงลงอันเป็นผลมาจากการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดยังมีการลักลอบนำยาเสพติดจำนวนมากเข้ามายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการจับกุมยาเสพติดในประเทศได้มากขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีสถิติการจับกุมคดียาเสพติดสูงถึง 341,137 คดี เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ที่มีจำนวน

208,066 คดี คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 64 ในห้วงระยะเวลา 5 ปี โดยยาเสพติดที่จับกมได้มากที่สุด คือ ยาบ้า และไอซ์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565) การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น ขยายการแพร่ระบาดในวงกว้างขึ้นเข้าถึงทุกพื้นที่ทุกชุมชนแม้จะมีการใช้กฎหมายอย่างรุนแรงแล้วก็ตาม ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณมากมายมหาศาลในการป้องกันและแก้ไขปราบปราม ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจำนวนมาก เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งมวล เพราะยาเสพติดได้ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้เสพ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ โดยรวมจนส่งผลต่อความมั่นคงของชาติเนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย ล้วนเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวโยงและมีองค์ประกอบ ต่าง ๆ มากมายสลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง ยาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นที่ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดไม่สามารถจะแก้ไขได้โดยฝ่ายเดียวแต่ถือเป็นหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะต้องผนึกกำลังกันต่อต้านยับยั้งการแพร่ระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565)

จากการติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทำให้ทราบว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนและต้องดำเนินการตั้งแต่ระดับชุมชนหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลจึงจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศตส. อปท.) ขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยยึดชุมชนเป็นพื้นที่หลักโดยใช้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ซึ่งพื้นที่หลักที่เป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ชุมชนและหมู่บ้านเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลได้มีข้อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถ่ายโอนภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งก็ได้ปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมาก่อนแล้วโดยรัฐบาลไม่ได้มอบหมายหรือสั่งการเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักดีว่า ปัญหายาเสพติดเป็นภัยที่ซ่อนตัวอยู่ในทุกชุมชนซึ่งต้องหาทางป้องกัน แก้ไขและขจัดไปให้หมดสิ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาร่วมการเปิดปฏิบัติการลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลภายใต้การนำของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี (Quick win) “เด็ดปีกผู้ค้ารายย่อย” สร้างชุมชนปลอดภัย ลดความเดือดร้อนของสังคมที่มีผลกระทบมาจากปัญหายาเสพติด พร้อมนำผู้ป่วยเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา เริ่มดำเนินการในพื้นที่ 9 จังหวัด ในภาคกลาง คือ ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ รวมกว่า 232 เป้าหมาย ซึ่งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 50 กลุ่มเป้าหมาย โดยในกลุ่ม 50 เป้าหมายนั้นคือ ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ตำบลลุมพลีอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งปัจจุบันภาพของชมชนแห่งนี้เคยเป็นพื้นพื้นที่ “ไข่แดงของอยุธยา” ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างหนัก แต่ด้วยความร่วมมือของภาคส่วน ต่าง ๆ บวกกับความเข้มแข็งสามัคคีของผู้นำชุมชน ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน ร่วมกันแก้ปัญหานี้อย่างจริงจังจนเกิดผลเป็นที่น่าพอใจ และยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน เพื่อหวังให้ชุมชนและเยาวชนมีพื้นที่ปลอดภัยห่างไกลจากยาเสพติด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจะดูว่าประชาชนในตำบลลุมพลีมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับใด ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน รวมถึงการส่งเสริมความเข้มแข็งภายในชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, อ้างถึงในวีระพงษ์ บัวทอง, 2552, หน้า 14 - 15) โดยจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 4 ขั้นตอน 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

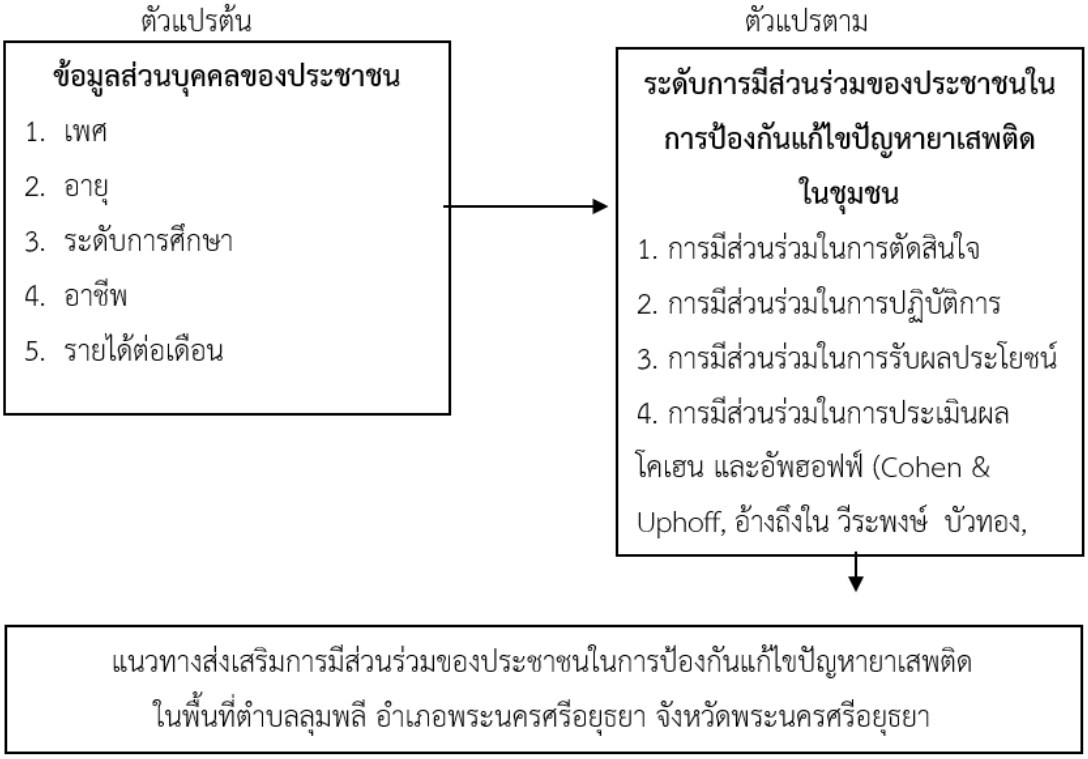

ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

3. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ลักษณะการสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5,818 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลี, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 361 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจำแนกตามหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากลุ่มตัวอย่างที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎร์ ในพื้นที่ตำบลลุมพลีอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากนั้นจึงประสานผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชาชนในพื้นที่ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างใน แต่ละหมู่บ้าน ระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม – 30 กันยายน 2567 ซึ่งได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าแอลเอสดี และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในการวิเคราห์คำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.42	0.96	น้อย	4
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	2.88	0.85	มาก	2
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.94	0.86	มาก	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.50	0.89	น้อย	3
ภาพรวม	2.69	0.78	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.94, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 2.94, S.D. = 0.86) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 0.85) และด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 2.42, S.D. = 0.96)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน	ค่าสถิติ	Sig.	แปลผล
1. เพศ	t-test	0.03*	แตกต่างกัน
2. อายุ	One -Way ANOVA	0.17	ไม่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษา	One -Way ANOVA	0.19	ไม่แตกต่างกัน
4. อาชีพ	One -Way ANOVA	0.00*	แตกต่างกัน
5. รายได้ต่อเดือน	One -Way ANOVA	0.00*	แตกต่างกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการนำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

3.1 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 27 คน พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นไว้ 5 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านช่องทางออนไลน์ และรายการที่มีประชาชนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ ใช้สื่อท้องถิ่น และสื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลและ การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับนโยบายการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.2 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จากความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 45 คน พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นไว้ 6 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ สร้างความตระหนักให้ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติดในชุมชน รองลงมา คือ สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนได้เห็นว่ามาตรการการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมีความจริงจังและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และรายการที่มีประชาชนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ สร้างเครือข่ายชุมชนจากหลายภาคส่วน และหลายอาชีพ เพื่อให้ทุกคนได้มีบทบาทในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริง

3.3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากประชาชนจำนวน 62 คน พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นไว้ 7 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ จัดโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต รองลงมา คือ ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์และสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชุมชนปลอดยาเสพติดในจุดสำคัญต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชนและผู้มาเยือน และรายการที่มีประชาชนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบ

และการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คนในชุมชน และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่รับผิดชอบต่อการป้องกันยาเสพติด

3.4 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากประชาชนจำนวน 19 คน พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นไว้ 3 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ชุมชนทราบถึงความคืบหน้า ความสำเร็จ และปัญหาที่พบ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง รองลงมา คือ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยสรุปเป็นภาพหรือแผนภูมิเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น อัตราการลดลงของผู้ใช้ยาเสพติดในหมู่บ้าน ความสำเร็จของโครงการฟื้นฟูยาเสพติด พร้อมทั้งเผยแพร่รายงานสู่สาธารณะ และรายการที่มีประชาชนให้ความคิดเห็นไว้น้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยการสัมภาษณ์ การจัดประชุมชุมชน หรือแบบสำรวจเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนในการประเมินผลการดำเนินงาน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตระหนักถึงผลกระทบของปัญหายาเสพติด ทำให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้หมดไป หรือลดน้อยลงไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนทราบดีว่าผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด จะทำให้ชุมชนปลอดภัยขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเอง จึงมีแรงจูงใจสูงที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อรับผลประโยชน์ที่ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัปฮอฟ Cohen & Uphoff, อ้างถึงใน วีระพงษ์ บัวทอง, 2552) ที่อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการที่ประชาชนมีความรู้ และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ในกรณีของปัญหายาเสพติด การตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบของยาเสพติดของชุมชนจะกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการหาทางแก้ไข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพงษ์ ตันศิริ (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณี อำเภอแกลง จังหวัด

ระยอง พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอแกลง มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม มากกว่าเพศหญิง อาจเนื่องมาจาก บทบาททางสังคม โอกาสในการเป็นผู้นำ การเข้าถึงทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ความยอมรับจากชุมชน และลักษณะของกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ชาย ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ชายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติพนธ์ พัฒนาพร (2560) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.2 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจาก อาชีพของประชาชนมีผลต่อเวลาว่าง ความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม และความตระหนักถึงปัญหายาเสพติด ดังจะเห็นได้จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ที่พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร ราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม มากกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติพนธ์ พัฒนาพร (2560) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.3 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีรายได้สูงอาจมีความมั่นคงทางการเงินและสามารถสละเวลาและทรัพยากรเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมได้มากกว่า นอกจากนี้ ผู้ที่มีรายได้สูงอาจเห็นความสำคัญของการลงทุนในกิจกรรมชุมชนเพื่อสร้างความปลอดภัยและความมั่นคง ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ต่ำอาจมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมเนื่องจากต้องมุ่งเน้นการหาเลี้ยงชีพและอาจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาและทรัพยากรเพิ่มเติมได้

ดังจะเห็นได้จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ที่พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม น้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา ก้อเด็ม (2565) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดนราธิวาส พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดนราธิวาส แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. จากผลการนำเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

3.1 ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ 5 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน อาจเนื่องมาจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและมุมมองที่หลากหลาย แนวทางการป้องกันและแก้ไขที่เกิดขึ้นจากการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนจะมีความสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ทำให้แนวทางเหล่านี้นำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมและได้ผลจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนัสญพร โทเวียง (2562) เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา : ตำบลแวงน้อย อาเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น พบว่ามีแนวปฏิบัติประการหนึ่ง คือ มีการจัดการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทุกเดือน เพื่อแจ้งข้อมูลข้าวสารให้กับประชาชนทราบ และเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเตรียมการเฝ้าระวังปัญหาในทุก ๆ ด้าน สร้างภูมิคุ้มกันในหมู่บ้าน

3.2 ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการไว้ 6 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ สร้างความตระหนักให้ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติดในชุมชน อาจเนื่องมาจาก เมื่อประชาชนตระหนักถึงภัยจากยาเสพติดและรู้สึกถึงความสำคัญของการสอดส่องดูแล จะมีความพร้อมในการสังเกตและแจ้งเตือนเหตุการณ์ที่น่าสงสัย ทำให้สามารถป้องกันปัญหาได้ก่อนที่จะขยายตัว การตรวจสอบและแจ้งเตือนอย่างทันท่วงทีสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวพักตร์ พนมวัน ณ อยุธยา (2556) ได้กล่าวถึง หลักการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประการหนึ่งว่า การเตรียมความพร้อมชุมชนโดยสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของทุกคนในชุมชน

3.3 ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไว้ 7 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ จัดโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต อาจเนื่องมาจาก เมื่อหมู่บ้านมีการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชาชนจะรู้สึกปลอดภัยและสบายใจในการใช้ชีวิต ลดความกังวลที่เกิดจากคนติดยาเสพติดในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพงษ์ ตันศิริ (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณี อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ที่เสนอแนะไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทาให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชน มีคุณภาพชีวิต ความมั่นคง ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น และยินดีและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส

3.4 ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไว้ 3 รายการ โดยรายการที่มีจำนวนประชาชนให้ความคิดเห็นไว้มากที่สุด คือ จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ชุมชนทราบถึงความคืบหน้า ความสำเร็จ และปัญหาที่พบ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง อาจเนื่องมาจาก การให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะช่วยให้เกิดแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชนเอง เนื่องจากประชาชนรู้จักสภาพแวดล้อมและปัญหาของชุมชนดีที่สุด ทำให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติพนธ์ พัฒนาพร (2561) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่เสนอแนะไว้ว่า ควรจัดให้มีเวทีการประชุมในระดับชุมชนเพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม แตกต่างกัน และประชาชนได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในข้อสำคัญว่าควรเปิดโอกาสให้ประชาชน

เข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน สร้างความตระหนักให้ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติดในชุมชน จัดโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และจัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ชุมชนทราบถึงความคืบหน้า ความสำเร็จ และปัญหาที่พบ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง

สรุป

สรุปการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับมาก โดยประชาชนที่มีเพศ อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นมี 21 รายการ จำแนกเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 5 รายการ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จำนวน 6 รายการ เช่น สร้างความตระหนักให้ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหายาเสพติดในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 7 รายการ เช่น จัดโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 3 รายการ เช่น จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้ชุมชนทราบถึงความคืบหน้า ความสำเร็จ และปัญหาที่พบ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง ซึ่งมีประโยชน์ในทางวิชาการ คือ ผลการวิจัยครั้งนี้ ช่วยสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของประชาชนในกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังสนับสนุนการพัฒนานโยบายและแนวทางปฏิบัติที่มีฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำไปสู่การป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลีควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ในการจัดระเบียบชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลีควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เมื่อขอความอนุเคราะห์ให้ชุมชนสนับสนุน เงิน และวัสดุ อุปกรณ์ชุมชนก็จะมีความยินดีช่วยเหลือ

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลีควรสร้างการมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด และจัดกิจกรรมเฝ้าระวังในชุมชนร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกมีบทบาทและมีส่วนรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลีควรจัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความคืบหน้า รับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้เสนอแนะในการปรับปรุงแนวทางป้องกันปัญหายาเสพติดร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 ควรมีการวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรม.

ฐิติพนธ์ พัฒนาพร. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. [งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

วนัสญพร โทเวียง. (2562). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา : ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น* [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีระพงษ์ บัวทอง. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย* [การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*. สำนักงาน.

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2566). *ป.ป.ส. ร่วมกับ จ.พระนครศรีอยุธยา เปิดยุทธการ Quick win เด็ดปีกผู้ค้ารายย่อย*. https://ayutthaya.prd.go.th/th/th/content/categony/detail/id/9/lid/237797%20(23.

สุวพักตร์ พนมวัน ณ อยุธยา. (2556). *แก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยพลังชุมชน*. http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content&view=article&id=1072: 2555-02-10-07 -%M-%S&catid=239:all-content&Itemid=270.

องค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลี. (2566). *ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลลุมพลี*. https://www.lumplee.go.th/home.

อธิพงษ์ ตันศิริ. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศึกษากรณีอำเภอแกลง จังหวัดระยอง* [งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิญญา ก้อเด็ม. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดนราธิวาส. *วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน*, 4(3), 56 - 68.